

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

Den 15. april 2008
Sagsnr.: 39

./ Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering svar på spørgsmål 3 fra Folketingets
Europaudvalg vedrørende artikel 69.

Med venlig hilsen

Marie Louise Flach de Neergaard

Folketingets Europaudvalg

København, den 15. april 2008

Sagsnr.: 10203

FVM 529

Folketingets Europaudvalg har i skrivelse af 18. marts 2008 (Alm. del - Spørgsmål nr. 3) udbedt sig min besvarelse af følgende:

Spørgsmål 3:

”Ministeren bedes – som lovet på Europudvalgets møde den 14. marts 2008 – oversende et notat, der redegør for indholdet samt anvendelsen af artikel 69 i Rådets forordning nr. 1782/2003, herunder særligt de aktuelle overvejelser om at revidere bestemmelsen, såvel i Kommissionen som i regeringen.”

Svar:

Som besvarelse af spørgsmålet, henvises til vedlagte notat.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Departementet
2.3/MIST
Sag nr.: 10203
Den 14. april 2008

Notat om Artikel 69

I forbindelse med forhandlingerne af Kommissionens meddelelse om Sundhedstjekket, har der blandt medlemsstaterne været stor interesse i at få revideret artikel 69. Nedenstående notat belyser indhold og anvendelse af artikel 69, herunder overvejelser fra hhv. Kommissionen og Regeringen om en revideret artikel 69.

Hvad er artikel 69?

Artikel 69 i Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 er en frivillig bestemmelse, som giver medlemsstaterne mulighed for at allokere midler under søjle I fra de direkte støtteudbetalinger hen til særlige typer landbrug og kvalitetsproduktion.

Nugældende artikel 69's ordlyd:

”Valgfri gennemførelse for særlige typer landbrug og kvalitetsproduktion

Medlemsstaterne kan tilbageholde op til 10 % af den del af de nationale lofter, jf. artikel 41, der svarer til hver sektor, som er nævnt i bilag VI. I forbindelse med markafgrøder, oksekød og fåre- og gedekød tages der hensyn til denne tilbageholdelse ved anvendelsen af de maksimumsprocenter, der er fastsat i henholdsvis artikel 66, 67 og 68. I så tilfælde og inden for det loft, der fastsættes i overensstemmelse med artikel 64, stk. 2, foretager den berørte medlemsstat på årsbasis en supplerende betaling til landbrugerne i den eller de sektor(er), der er berørt af tilbageholdelsen. Den supplerende betaling ydes for særlige typer landbrug, som er vigtige for miljøbeskyttelsen eller -forbedringen eller for at forbedre kvalitet og markedsføring af landbrugsprodukter, på betingelser der skal fastlægges af Kommissionen efter proceduren i artikel 144, stk. 2”

Artikel 69 kan betragtes som en form for frivillig modulation, idet der sker en reduktion af den direkte støtte (men midlerne bliver i søjle I), og medlemsstaten kan vælge at anvende midlerne til fx miljøtiltag inden for pågældende sektor, hvor midlerne er tilbageholdt. Anvendelse af tilbageholdte støttebeløb jf. art. 69 forudsætter, i modsætning til modulation og anvendelse heraf i søjle II, ikke national medfinansiering.

Medlemsstaterne kan tilbageholde op til 10 % af den direkte støtte (enkeltbetaling) til landmændene. Efter gældende bestemmelser skal de tilbageholdte midler anvendes til en supplerende betaling i den eller de sektorer, hvor pengene tilbageholdes fra. Dette betyder, at sektorer, der ikke ydes direkte støtte til, som fx svinekødssektoren, ikke er omfattet af artikel 69. Den supplerende betaling ydes som et tillæg til enkeltbetalingen til de landmænd i den pågældende sektor, der gør noget særligt for miljøbeskyttelse

eller – forbedring, eller for at forbedre kvalitet og markedsføring af landbrugsprodukter. Beløbet udbetales pr. år til de landmænd, der opfylder de fastlagte kriterier.

Anvendelse af artikel 69

For at kunne anvende artikel 69, skulle medlemsstaterne senest den 1. august året før enkeltbetalingsordningens første anvendelsesår¹ give Kommissionen meddelelse om den betaling, de ville yde, og især om betingelserne landmændene skulle opfylde for at komme i betragtning, og om de omfattede sektorer². Det er muligt at ændre formålet efterfølgende. Eventuelle ændringer i meddelelsen skal ske senest 1. august i et givet år for at kunne gælde det følgende år. Men en medlemsstat kan ikke ændre de omfattede sektorer eller tilbageholdelsesprocenten, eller vælge at anvende artikel 69 efterfølgende.

Art. 69 anvendes i dag af 8 medlemsstater: Grækenland, Spanien, Italien, Portugal, Slovenien, Finland, UK (Skotland) og Sverige.

Medlemsstaten kan vælge at anvende artikel 69 midlerne til at støtte særlige typer landbrug, som er vigtige for miljøbeskyttelsen eller – forbedringen. Med undtagelse af Sverige anvender alle medlemsstater artikel 69 til at yde støtte til miljøtiltag. I Portugal har man fx valgt at give en højere støtte til økologisk produktion.

Medlemsstaten kan også vælge at anvende artikel 69 til at forbedre et produkts kvalitet. Med undtagelse af Portugal og Slovenien anvender medlemsstaterne artikel 69 til kvalitetsproduktion. Spanien giver fx støtte til landmænd, som deltager i et hygiejnekodeks i mejerisektoren. Endelig kan artikel 69 anvendes til at støtte markedsføringen af landbrugsprodukter. Kun Spanien, Portugal og Sverige anvender denne mulighed. I Sverige gives denne type støtte til landmænd, som deltager i landbrugs- og fødevarerudstillinger.

Elementer i artikel 69

Koblet støtte

De tilbageholdte beløb, der tages fra en sektor, skal også anvendes i pågældende sektor. Visse af de sektorspecifikke støtteordninger, som finansieres af de tilbageholdte beløb, må betragtes som koblede støtteordninger. Fx har Italien, Spanien og Portugal valgt at anvende artikel 69 til at yde supplerende betalinger til landmænd i form af hhv. slagterpræmier, ammekopræmier, og får- og gedepremier, for en særlig indsats for hhv. miljø, kvalitet og markedsføring.

Ufleksible regler

De nuværende regler om artikel 69 er meget ufleksible. En medlemsstat kan kun anvende midlerne inden for samme sektor, som de er taget fra. En medlemsstat kan ikke ændre procentsatsen for tilbageholdte beløb i en sektor. Hvis medlemsstaten fx har udmeldt, at man ønsker at anvende 7 pct. af oksekødskonvolutten, kan denne procentsats ikke efterfølgende ændres.

¹ Svarende til den 1. august 2004 for Danmark, da enkeltbetalingsordningen her blev implementeret i 2005. Medlemsstaterne kunne vælge at implementere enkeltbetalingsordningen i hhv. 2005, 2006 eller 2007.

² Art. 48 i Kommissionens forordning 795/2004

Udnyttes pengene ikke inden for et givent år, falder de tilbage til EU's kasse. Medlemsstaterne kan ikke efter tilmeldelsesfristen efterfølgende beslutte sig for at anvende artikel 69.

Vedr. støtteforanstaltninger er reglerne restriktive, da en medlemsstat ikke må anvende artikel 69 midler til foranstaltninger, som kan gennemføres under landdistriktspolitikken (søjle II). Det vil betyde, at fx økologisk jordbrug ikke kan støttes under artikel 69, så længe det kan støttes under Landdistriktsprogrammet.

Kommissionens overvejelser i forbindelse med sundhedstjekket

I forbindelse med forhandlingerne om sundhedstjekket, har en lang række medlemsstater udtrykt ønske om yderligere fleksibilitet i anvendelsen af artikel 69. På baggrund heraf forventes det, at Kommissionen i maj måned sammen med de øvrige juridiske tekster vedr. sundhedstjekket, vil præsentere et forslag herom, hvor blandt andet sektorbindingen er ophævet.

Artikel 69's anvendelsesområde forventes ligeledes ændret. Der forventes *fortsat* at kunne ydes støtte til særlige typer af landbrug, som er vigtige for beskyttelse af miljøet, eller for forbedringer af kvaliteten og markedsføringen af landbrugsprodukter. Men derudover forventes der tilføjet følgende nye anvendelsesområder:

- Der vil kunne ydes støtte til håndtering af særlige ulemper i særlige regioner, som følge af bortfald af mælkekvoterne (fx tilvejebringe en blød landing for ophævelsen af mælkekvoterne ved at yde støtte i særlige regioner, hvor der er få alternativer, eller hvor det er vigtig for miljø og beskæftigelse) eller effekterne af yderligere afkobling.
- Ligeledes vil der kunne ydes støtte til arealer, hvor der gennemføres restrukturering og/eller udviklingsprogrammer for at undgå opgivelse af arealer og/eller for at håndtere særlige ulemper for landmænd i disse områder.
- Som følge af pres fra Frankrig og en række andre medlemsstater, forventes det, at Kommissionen vil give mulighed for at yde støtte til krisestyringsinstrumenter under artikel 69. Medlemsstaterne skal via artikel 69 kunne give tilskud til afgrødeforsikringspræmier og/eller tilskud til gensidigt dækkende fonde ved animalske sygdomme.

Der vil formentlig blive indført en begrænsning som betyder, at støtte under artikel 69 højst vil kunne udgøre 2,5 pct. af det nationale loft for ordninger, som hører ind under støtten til de særlige typer landbrug og kvalitetsproduktion, støtten til landmænd berørt af kvoternes bortfald eller afkobling, eller støtte til gensidigt dækkende fonde. Kommissionen har antydnet, at dette kun vil gælde for de ordninger, som vil være produktionsforvridende og ikke er i overensstemmelse med WTO's grøn boks.

Regeringens overvejelser om en revideret artikel 69

Miljø

Danmarks totale konvolut for den direkte støtte udgør årligt ca. 1. mia. €. Såfremt Danmark beslutter sig for at anvende artikel 69, og reducere de direkte støtteudbetalinger til landmændene, vil der maksimalt kunne allokere ca. 750 mio. kr. årligt til artikel 69 tiltag under søjle I. Hvis artikel 69 begrænses til 2,5 pct., kan der maksimalt allokere 186 mio. kr.

Regeringen arbejder for at gøre artikel 69 til et muligt og mere fleksibelt virkemiddel i forbindelse med gennemførelsen af EU's politikker i forhold til blandt andet miljø og natur, men også kvalitet og dyrevelfærd. Kommissionens kommende forslag om artikel 69 forventes, at få identisk ordlyd med nugældende regelsæt f.s.v.a. miljø. Med nugældende regler, som udelukker aktiviteter omfattet af Landdistriktsprogrammet, er det begrænset hvilke miljøtiltag, der kan støttes gennem artikel 69, idet en del miljøaktiviteter i dag finansieres under søjle II. Derfor bør en revideret artikel 69 tillade, at miljøtiltag kan iværksættes under både Landdistriktsprogrammet og artikel 69, men alene finansieres et af stederne under hensyntagen til, at dobbeltfinansiering undgås.

Dette kunne evt. ske ved at samle relevante dele af miljøforanstaltningerne og skabe et supplerende miljøprogram finansieret af de tilbageholdte støttebeløb. Herved vil f.eks. økologi, vådområdeindsatsen, bidrag til gennemførelse af vandrammedirektivet, bidrag til naturpleje (afgræsning) mv. kunne gennemføres i en særlig ordning finansieret af tilbageholdte støttebeløb. Det må forudses, at Kommissionen ikke vil acceptere en omlægning fra søjle II til søjle I med det formål, at undgå medfinansiering.

Markedsføring

Regeringen arbejder for, at udelukke anvendelsen af artikel 69 til markedsføring af landbrugsprodukter, idet markedsføring i princippet ikke skaber merværdi, men blot flytter markedsandele fra en sektor til en anden.

Koblede støtte

Ligeledes finder Regeringen principielt, at der ikke må etableres direkte koblede støtteordninger under art. 69, og at de ordninger, der etableres, skal kunne placeres i WTO grøn boks. Specifikke regionale problemer fx ved ophævelse af mælkekvoter i fx bjergegne, forventes at kunne løses gennem fx græsningspræmier eller lign.

Større fleksibilitet

En revideret artikel 69 skal være mere fleksibel. Medlemsstaterne skal først og fremmest kunne vælge at anvende artikel 69, allokere midler mellem sektorer, årligt kunne ændre tilbageholdelsesprocent, og give støtte til programmer som indeholder samme aktiviteter, som også kan gennemføres under søjle II. Endvidere bør ubrugte midler kunne overføres til kommende år.